

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის
ნიკო ბერძენიშვილის ინსტიტუტი

ქალაქ ბათუმის მერია

Batumi Shota Rustaveli State University
Niko Berdzenishvili Institute

Batumi City Hall

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია
International Scientific Conference

ბათუმი

წარსული და თანამედროვეობა

Batumi
Past and Present

V

პროგრამა და მოსაწვევი

Program and Invitation

სექტემბერი 1-2 September

ბათუმი 2014 Batumi

„რა საქმით არ გიყო გართული

რა უცხო ქალაქთა ეშნით

ბათუმი...

ბათუმი...

ბათუმი...

ზარიფით გუგუნებს მკერდში.“

იოსებ ნონეშვილი

ქ-ნო

ბ-ნო

გვაქვს პატივი მოგიწვიოთ **V** საერთაშორისო
სამეცნიერო კონფერენციაში
„ბათუმი – წარსული და თანამედროვეობა“
მონაწილეობის მისაღებად, რომელიც ჩატარდება
სახალხო ზეიმობის „*ბათუმობა*“ ფარგლებში
2014 წლის 1-2 სექტემბერს, ბათუმის
შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში
დასაწყისი 11⁰⁰ საათზე
მისამართი: ნინოშვილის ქ. №35,
უნივერსიტეტის I კორპუსი,
III სართული, შოთა რუსთაველის დარბაზი №55

საორგანიზაციო კომიტეტი

Mrs

Mr

We have the pleasure to invite you to participate
in the **V** International Scientific Conference
“Batumi – Past and Present”
which will take place in the frame of public holiday “Batumoba”
on the 1st -2nd of September 2014
At Batumi Shota Rustaveli State University
Conference begins at 11⁰⁰
Address: 35, Ninoshvili Str. the 1st Building of University,
3rd Floor, the Shota Rustaveli Hall №55

Organizing Committee

საორგანიზაციო კომიტეტი:

როინ მალაყმაძე (თავმჯდომარე), ბიჭიკო დიასამიძე (თავმჯდომარის მოადგილე), ოლეგ ჯიბაშვილი (პასუხისმგებელი მდივანი), ნარგიზ ახვლედიანი, სიმონ გოგიტიძე, ხათუნა დიასამიძე, ირინა ვარშალომიძე, ჯემალ ვარშალომიძე, ოთარ თურმანიძე, ნინო ინაიშვილი, ნოდარ კახიძე, თამილა ლომთათიძე, ნაილე მიქელაძე, გივი ნახუცრიშვილი, ნაილა ჩელებაძე, უჩა ოქროპირიძე, შუმანა ფუტკარაძე, ელზა ფუტკარაძე, მაია ჭიჭილეიშვილი

Organizing Committee:

Roin Malakmadze (Chairman), Bichiko Diasamidze (Assistant to Chairman), Oleg Jibashvili (Senior Secretary), Nargiz Akhvlediani, Simon Gogitidze, Khatuna Diasamidze, Irina Varshalomidze, Jemal Varshalomidze, Otar Turmanidze, Nino Inaishvili, Nodar Kakhidze, Tamila Lomtadidze, Naile Mikeladze, Givi Nakhutsrishvili, Naila Chelebadze, Ucha Okropiridze, Shushana Putkaradze, Elza Putkaradze, Maia Chichileishvili.

რეგლამენტი: მომხსენებელი - 15 წუთი
კამათში მონაწილე - 5 წუთი

Time-limit: Speaker – 15 minutes
Discussant - 5 minutes

2014 წლის 1 სექტემბერი * * September 1st 2014
პლენარული სხდომა 11⁰⁰ Plenary Session

კონფერენციის გახსნა – უნივერსიტეტის რექტორი,
პროფესორი ალიოშა ბაკურიძე
Opening of the Conference - Rector of University,
Prof. Aliosha Bakuridze

მისალმებები Welcome Speeches

მოხსენებები Speeches

1. **ბიჭიკო დიასამიძე** (ბათუმი, საქართველო)
ქალაქ ბათუმის ერთი ჰეროიკული დღე
Bichiko Diasamidze (Batumi, Georgia)
One Heroic Day of Batumi City
2. **გელა საითიძე** (თბილისი, საქართველო)
ახლადშემოერთებული ბათუმის საკითხი XIX საუკუნის 80-
იანი წლების საქართველოს პრესაში
Gela Saitidze (Tbilisi, Georgia)
The Question of New Incorporated Batumi in the Press
of 80-s of XIX Century

I სხდომა 12⁰⁰ Session I

I სექცია * * Section I

სხდომის ხელმძღვანელები Session heads
შუშანა ფუტკარაძე, ავთანდილ ნიკოლეიშვილი
Shushana Putkaradze, Avtandil Nikoleishvili

1. **რამაზ სურმანიძე** (ბათუმი, საქართველო)
ვალერიან ლისოვსკი _ ჭოროხის და აჭარისწყლის ხეობების
მკვლევარი

Ramaz Surmanidze (Batumi, Georgia)

Valerian Lisovski – the Researcher of the Gorges of Chorokhi and Adjaristskali

2. **დოდო ჭუმბურიძე** (თბილისი, საქართველო)
1898 წლის საქალაქო თვითმმართველობის არჩევნები
ბათუმში
Dodo Chumburidze (Tbilisi, Georgia)
The 1898 Municipal Government Elections in Batumi
3. **ჰაირეთინ გულბინი (მალაყმაძე)** (სტამბული, თურქეთი)
უცხოელი ინვესტორის თვალით დანახული ბათუმის
ბუნებრივი რესურსები
Hairettin Gulbin (Malakmadze) (Istanbul, Turkey)
Batumi Natural Sources in the Eye of the Foreigner Investor
4. **ეთერ კავთარაძე** (თბილისი, საქართველო)
წერილები XX საუკუნის 10-იანი წლების ბათუმიდან
(საარქივო მასალების მიხედვით)
Eter Kavratadze (Tbilisi, Georgia)
Letters from the 10-ies of XX Century from Batumi (According to
Archival Materials)
5. **გია გელაშვილი** (თბილისი, საქართველო)
ერთი ინგლისური დოკუმენტი ბათუმის შესახებ
(1882 წ.)
Gia Gelashvili (Tbilisi, Georgia)
One English Document about Batumi (1882)
6. **ირაკლი ბარამიძე** (ბათუმი, საქართველო)
ბათუმი ოსმალურ საარქივო დოკუმენტებში (XIX საუკუნის
60-იანი წლები)
Irakli Baramidze (Batumi, Georgia)
Batumi in the Ottoman Archival Documents (60-s of XIX
Century)

7. **ნანა ფრუიძე** (თბილისი, საქართველო)
აკაკი წერეთელი ბათუმის ოლქის შემოერთების
მნიშვნელობის შესახებ
Nana Pruidze (Tbilisi, Georgia)
Akaki Tsereteli about the Significance of Joining Batumi Region

სხდომის შეჯამება
Summary of session

II სექცია ** Section II
სხდომის ხელმძღვანელები Session heads
ლელა სარალიძე, როინ მალაკმაძე
Lela Saralidze, Roin Malakmadze

1. **გიული გიგუაშვილი** (გორი, საქართველო)
რეგიონული ეკონომიკური პოლიტიკის თავისებურებანი და
მისი რეალიზაციის მექანიზმები ქალაქ ბათუმში
Giuli Giguashvili (Gori, Georgia)
Regional Economic Policy Features and Its Realization
Mechanisms in Batumi City
2. **სულხან კუპრაშვილი, გოდერძი ვაჭრიძე** (ქუთაისი,
საქართველო)
ერთი რუსული გამოცემა ბათუმისა და ციხისძირის შესახებ
Sulkhan Kuprashvili, Goderdzi Vachridze (Kutaisi, Georgia)
One Russian Publication about Batumi and Tsikhisdziri
3. **ნოდარ კახიძე** (ბათუმი, საქართველო)
ბათუმის ნაჰიეს სოფლები და მოსახლეობა XIX საუკუნის 60-
70-იან წლებში
(ა. ფრენკელის ცნობების მიხედვით)
Nodar Kakhidze (Batumi, Georgia)
The Villages of Nahie of Batumi and the Population in the 60-70-s
of XIX Century
(According to the Materials of A. Frenkeli)

4. **უჩა ოქროპირიძე** (ბათუმი, საქართველო)
 ოსმალთა მიერ ბათუმის ოლქში ჩატარებული
 “რეფერენდუმის”
 ზოგიერთი უცნობი დეტალი
Ucha Okropiridze (Batumi, Georgia)
 Some Unknown Details of “Referendum” Carried out in Batumi
 by the Ottomans

5. **ლელა სარალიძე** (თბილისი, საქართველო)
 ბათუმი რუსული ოკუპაციის პირველ წლებში (1921-1922
 წ.წ.)
Lela Saralidze (Tbilisi, Georgia)
 Batumi in the First Years of the Russian Occupation (1921-1922)

6. **ნატო სონღულაშვილი** (თბილისი, საქართველო)
 საქართველოს ევროპული ორიენტაცია (1991-1995)
Nato Songulashvili (Tbilisi, Georgia)
 European Orientation of Georgia (1991-1995)

7. **ესმა მანია** (თბილისი, საქართველო)
 ექვთიმე თაყაიშვილის 100 წლის იუბილე ბათუმში (1963
 წელი)
Esma Mania (Tbilisi, Georgia)
 One Hundred Years of Anniversary of Ekvtime Takaishvili in
 Batumi (1963)

8. **მერაბ მეგრელიშვილი** (ბათუმი, საქართველო)
 ნიკოლოზ დერჟავინი ბათუმის შესახებ (XIX საუკუნის
 ბოლო, XX საუკუნის დასაწყისი)
Merab Megrelishvili (Batumi, Georgia)
 Nikoloz Derzhavin about Batumi (the End of XIX Century and the
 Beginning of XX Century)

სხდომის შეჯამება
Summary of session

II სხდომა 15⁰⁰ Session II
I სექცია * * Section I
სხდომის ხელმძღვანელები Session heads
დოდო ჭუმბურიძე, რამაზ სურმანიძე
Dodo Chumburidze, Ramaz Surmanidze

1. **შუშანა ფუტკარაძე, მერაბ ახვლედიანი** (ბათუმი, საქართველო)
ბათუმი ოსმალურ წყაროებში
Shushana Putkaradze, Merab Akhvlediani (Batumi, Georgia)
Batumi in the Ottoman Sources

2. **ავთანდილ ნიკოლეიშვილი** (ქუთაისი, საქართველო)
არტურ ზუტნერის “აქარლები”, როგორც ოსმალობის დროინდელ ბათუმსა და აჭარაში არსებული მდგომარეობის ამსახველი რომანი
Avtandil Nikoleishvili (Kutaisi, Georgia)
Arthur Suttner’s “the Acharians” – a Novel Depicting Batumi and Adjara Region during the Ottoman Era

3. **ტენგიზ სიმაშვილი, ნინო სოზაშვილი** (თელავი, საქართველო)
იოსებ ჯუღაშვილი (სტალინი) და ბათუმი
Tengiz Simashvili, Nino Sozashvili (Telavi, Georgia)
Joseph Dzhugashvili (Stalin) and Batumi

4. **ნატო ცქვიტინიძე** (ბათუმი, საქართველო)
ბათუმი უცხოელი რეჟისორების შემოქმედებაში
Nato Tskvitinidze (Batumi, Georgia)
Batumi in the Works of Foreign Film-Directors

5. **ჯემალ კარალიძე** (ბათუმი, საქართველო)
ბათუმის ვაჟთა გიმნაზია
Jemal Karalidze (Batumi, Georgia)
The Boys Gymnasium of Batumi

6. **თამარ მაკასარაშვილი** (გორი, საქართველო)
 ინფორმაციული ტექნოლოგიებისა და სწავლების
 ინოვაციური მეთოდების გამოყენება უმაღლეს
 სასწავლებლებში
Tamar Makasarashvili (Gori, Georgia)
 The Use of Informative Technologies and Innovative Methods in
 the Educational Process at University
7. **მადონა მიქელაძე, დალი ფუტკარაძე** (ბათუმი, საქართველო)
 სკოლამდელი აღზრდის სისტემის ჩამოყალიბება-
 განვითარება ქალაქ ბათუმში
Madona Mikeladze, Dali Phutkaradze (Batumi, Georgia)
 Preschool Education System Formation and Development in
 Batumi
8. **ოთარ ნიკოლეიშვილი** (ქუთაისი, საქართველო)
 1918-1921 წლების ამერიკული პრესა ბათუმის შესახებ
 (გაზეთ „ნიუ იორკ ტაიმსში“ გამოქვეყნებული პუბლი-
 კაციების მიხედვით)
Otar Nikoleishvili (Kutaisi, Georgia)
 American Press of 1918-1921 on Batumi (Based on the
 Publications in “the New York Times”)

სხდომის შეჯამება
Summary of session

II სექცია ** Section II
 სხდომის ხელმძღვანელები Session heads
 ეთერ ქავთარაძე, ირაკლი ბარამიძე
 Eter Kavtaradze, Irakli Baramidze

1. **ნუგზარ ზოსიძე** (ბათუმი, საქართველო)
 ბათუმი დენიკინელთა გეგმებში (1919-1920)
Nugzar Zosidze (Batumi, Georgia)
 Batumi in the Plans of the White Forces Led by Anton Denikin

2. **ჟანი მიქაშავიძე, ვახტანგ მიქაშავიძე** (ბათუმი, საქართველო)
ქალაქ ბათუმის სათავგადასავლო, სპორტული და ველო-ტურიზმის პოტენციალი – პრობლემები, პერსპექტივები
Zhani Mikashavidze, Vakhtang Mikashavidze (Batumi, Georgia)
Potential of Adventurous, Cycling and Sport Tourism of Batumi City Problems and Outlooks

3. **მაია აზმაიპარაშვილი** (გორი, საქართველო)
“აბრეშუმის გზა“, უძველესი ცივილიზაცია და ტურიზმის განვითარების შესაძლებლობანი საქართველოში
Maia Azmaiparashvili (Gori, Georgia)
“The Silk Road“, Ancient Civilization and Facilities for Tourism Development in Georgia

4. **თამაზ ფუტკარაძე** (ბათუმი, საქართველო)
აჭარის სარქივო სამმართველოს სათავეებთან
Tamaz Putkaradze (Batumi, Georgia)
At the Beginning of Adjara Archive Department

5. **მარიამ კობერიძე** (გორი, საქართველო)
ბათუმის სოციოლინგვისტური პროფილის შესახებ დიმიტრი ბაქრაძის ნაშრომში „არქეოლოგიური მოგზაურობა გურიასა და აჭარაში“
Mariam Koberidze (Gori, Georgia)
Dimitri Bakradze’s “Archeological Travelling in Guria and Adjara”
About Batumi Sociolinguistic Profile

6. **ნანა შავთვალაძე** (თბილისი, საქართველო)
რამდენიმე სასაუბრო აქტიური ფორმის შესახებ
Nana Shavtvaladze (Tbilisi, Georgia)
About Some Active Speaking Forms

7. **გურანდა კუკულაძე** (ბათუმი, საქართველო)
ბრძოლა ბათუმისათვის ინგლისელთა ოკუპაციის პერიოდში 1919-1920 წლებში
Guranda Kukuladze (Batumi, Georgia)
The Struggle for Batumi against English Occupants in 1919-1920

8. **სულხან ალექსაია** (ბათუმი, საქართველო)
სომხების გეგმები ბათუმისა და მისი შემოგარენის ხელში
ჩასაგდებად XX საუკუნის დასაწყისში
Sulkhan Aleqsaia (Batumi, Georgia)
Armenians' Plans to Seize Batumi and its Surroundings at the
Beginning of XX Century

სხდომის შეჯამება
Summary of session

2014 წლის 2 სექტემბერი * * September 2nd 2014

III სხდომა 11⁰⁰ Session III

I სექცია * * Section I

სხდომის ხელმძღვანელები Session heads
მადონა მიქელაძე, სულხან კუპრაშვილი
Madona Mikeladze, Sulkhan Kuprashvili

1. როინ მალაკმაძე, შუშანა ფუტკარაძე, ნაილა ჩელებაძე,
ელზა ფუტკარაძე, თამილა ლომთათიძე, შორენა ფუტკარაძე
(ბათუმი, საქართველო)
ბათუმის საზოგადოებრივ-კულტურული ცხოვრება XIX-XX
საუკუნეების მიჯნაზე (სტამბულის ქართულ სავანეში
დაცული პრესის მონაცემების მიხედვით)
**Roin Malakmadze, Shushana Pukradadze, Naila Chelebadze, Elza
Putkaradze, Tamila Lomtadidze, Shorena Putkaradze** (Batumi,
Georgia)
Social-Cultural Life in Batumi at the Border of XIX-XX Centuries
(According to the Materials Kept at Georgian Repository in
Istanbul)
2. მურათ კასაბი (ყასაშვილი) (სტამბული, თურქეთი)
ქალაქ ბათუმის მოსახლეობა და მშენებლობანი XIX
საუკუნის 70-იან წლებამდე
Murat Kasap (Kasashvili) (Istanbul, Turkey)

The Population of Batumi and Building Process until the 70-s of XIX Century

3. **ქეთევან ხითარიშვილი** (თბილისი, საქართველო)
ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების ოქმები ბათუმის სკოლის შესახებ
Ketevan Khitarishvili (Tbilisi, Georgia)
Society for the Spreading of Literacy among Georgians Protocols about Batumi School
4. **ტარიელ ჭიღვარია** (ქუთაისი, საქართველო)
დედაენის დღის ღირსეული გაგრძელება ბათუმში
Tariel Tshighvaria (Kutaisi, Georgia)
The Worthy Continuation of the Mother Language Day in Batumi
5. **ნატო წულეისკირი** (ქუთაისი, საქართველო)
ევროპული სინამდვილე და დედაენის პრობლემა ლეო ვაისგერბერის ნაშრომში „Die Sprachliche Zukunft Europas“ („ევროპის ენობრივი მომავალი“)
Nato Tsuleiskiri (Kutaisi, Georgia)
Reality of Europe and „Dedaena” Problem in Publication of Leo Weisgerber „Die Sprachliche Zukunft Europas“ („Future of European Linguistics“)
6. **ოთარ გოგოლიშვილი** (ბათუმი, საქართველო)
ახალი საარქივო დოკუმენტები ილია ჭავჭავაძის აჭარასთან ურთიერთობის შესახებ
Otar Gogolishvili (Batumi, Georgia)
New Archival Documents about the Relations of Ilia Chavchavadze with Adjara
7. **ნარგიზ ახვლედიანი** (ბათუმი, საქართველო)
ტოპონიმ “სალიბაურის” განმარტებისათვის
Nargiz Akhvlediani (Batumi, Georgia)
For the Explanation of the Toponymy “Salibauri”

8. **ოლეგ ჯიბაშვილი, ხათუნა დიასამიძე** (ბათუმი, საქართველო)
„აჭარელთა დალატის“ ფალსიფიცირებული საქმე და სომეხთა ინტერესები
Oleg Jibashvili, Khatuna Diasamidze (Batumi, Georgia)
Counterfeited Case of “Adjarians’ Treachery” and Armenians’ Interests

სხდომის შეჯამება
Summary of session

II სექცია ** Section II
სხდომის ხელმძღვანელები Session heads
გია გელაშვილი, ნოდარ კახიძე
Gia Gelashvili, Nodar Kakhidze

1. **ნანა ხახუტაიშვილი** (ბათუმი, საქართველო)
ბრაიან გილმოური (ოქსფორდის უნივერსიტეტი, დიდი ბრიტანეთი),
ნატანიელ ერბ-სატულლო (ჰარვარდის უნივერსიტეტი, აშშ)
ძველი კოლხეთი და რკინის წარმოშობის საკითხები: არქეოლოგიური დაზვერვების შედეგები დასავლეთ საქართველოში (აჭარა, გურია)
Nana Khakhutaishvili (Batumi, Georgia)
Brian Gilmour (Oxford University, United Kingdom),
Nathaniel Erb-Satullo (Harvard University, USA)
Ancient Colchis and the Origins of Iron: Interim Results from the Recent Field Survey Work in Western Georgia (Adjara, Guria)
2. **ჯულიეტა გაბოძე** (თბილისი, საქართველო)
ბათუმის მემატიანე ლევან მჭედლიშვილი (კრაზანა)
Julieta Gabodze (Tbilisi, Georgia)
Levan Mchedlishvili (Wasp) - Chronicler of Batumi

3. **ნუგზარ მგელაძე, თემურ ტუნაძე** (ბათუმი, საქართველო)
წმიდა ნიკოლოზის ეკლესია ბათუმში
Nugzar Mgeladze, Temur Tunadze (Batumi, Georgia)
St. Nikolozis Church in Batumi
4. **თამარ გოგოლაძე** (გორი, საქართველო)
აჭარა კ. პაუსტოვსკისა და ს. გოროდეცკის თვალით
Tamar Gogoladze (Gori, Georgia)
Adjara in the Eyes of K. Paustovski and S. Gorodetski
5. **ოთარ თურმანიძე** (ბათუმი, საქართველო)
ბათუმის ტრანსფორმატორების ქარხნის ისტორია
Otar Turmanidze (Batumi, Georgia)
Batumi Transformer Factory History
6. **ნაილე მიქელაძე** (ბათუმი, საქართველო)
ერთი ტოპონიმის ფოლკლორული წყაროები
Naile Mikeladze (Batumi, Georgia)
Folklore Sources of One Toponymy
7. **სიმონ გოგიტიძე** (ბათუმი, საქართველო)
ლაონიკე ხანკოკონდილე ბათუმისა და საქართველოს
შესახებ
Simon Gogitidze (Batumi, Georgia)
Laonikos Chalkokondyles on Batumi and Georgia
8. **მაია ჩიჩილეიშვილი** (ბათუმი, საქართველო)
ბათუმის თანამედროვე არქიტექტურული ტენდენციები
Maia Chichileishvili (Batumi, Georgia)
Modern Architectural Tendencies of Batumi

სხდომის შეჯამება
Summary of session

კონფერენციის შეჯამება
Conference Conclusion